

De Tijgerbrigade – 2-7 R.I. - en Ter Aar

Eind jaren veertig - van 1946 t/m 1950 - van de vorige eeuw verblijven meer dan honderdduizend Nederlandse soldaten voor langere of kortere duur in



Nederlands-Indië. Gezien de afloop - de soevereiniteitsoverdracht aan en onafhankelijkheid van Indonesië - vermoeden de Indiëgers dat 'thuis' niet zit te wachten op hun verhalen, als ze die al zouden (kunnen) begrijpen. Naarmate de jaren verstrijken, groeit het bewustzijn dat voorkomen moet worden dat - wat wel genoemd wordt - de vergeten oorlog definitief in het vergeetboek komt. Ook al is het meer dan zeventig jaar geleden dat de eerste vrijwilligers scheep gingen naar 'onze' kolonie, is het nog steeds van belang om verhalen van de Indiëgers aan het papier toe te vertrouwen.

De Cultuur Historische Vereniging Ter Aar heeft eind april jl. het boek 'Loslaten, dat gaat niet meer' met oorlogsherinneringen van en aan meer dan

negentig Ter Aarse Indiëgers gepresenteerd. Het boek bevat gesprekken met een viertal veteranen, die op Java en Sumatra hebben gediend. De correspondentie van Hein Sassen - OVW-er van het 2^e Bataljon, 7^e Regiment Infanterie - met zijn 'vaste verkering' is samengevat. Een weduwe en kinderen verhalen over hun man, respectievelijk vader en de impact op het thuisfront. Niet alle Ter Aarders keren terug. Drie van hen komen om in Indië. Eén van hen is Dirk Hofstede. Een brand op 16 november 1946 in de



Embleem 2-7 RI



Dirk Hofstede

werkplaats in Semarang wordt hem fataal. Bij het schoonmaken van de werkplaats - de vloer is zo vet en vies dat ze benzine gebruiken - ontstaat brand met alle gruwelijke gevolgen van dien. Dirk Hofstede en Jan Vermeulen worden in allerijl met een driekwarttonner naar het Elisabethhospitaal vervoerd, maar voor Dirk mag het niet meer baten. Jan Vermeulen overlijdt een maand later als gevolg van dit in- en intrieste ongeval. Dirk maakt met nog zeven andere oorlogsvrijwilligers, waaronder de genoemde Hein Sassen, uit Ter Aar deel uit van 2-7 RI, ook wel het 'Zingende Bataljon' genoemd. Het bataljon wordt op 21 april 1946 in Semarang toegevoegd aan de Tijgerbrigade. In het boek wordt de diensttijd van Dirk gereconstrueerd.

In het hoofdstuk 'Ter Aar van Toen' wordt een beeld van het Ter Aar van direct na de Tweede Wereldoorlog geschetst en in het hoofdstuk 'Nederlands-Indië wordt Indonesië' wordt de context uiteengezet waarin de Ter Aarse soldaten hun plicht deden. Tot slot worden de meer dan negentig Ter Aarders met naam en toenaam genoemd, bij welk bataljon ze hebben gediend, met welk schip en

wanneer ze de oversteek hebben gemaakt en het actieggebied in Nederlands-Indië.

Op zoek naar 'meer' informatie over Dirk Hofstede kom ik in contact met Marianne Pragt-Lankhuizen. Ze beschikt over de nodige documenten van het bataljon en - nog belangrijker - over de adressen en telefoonnummers van 2-7 RI-ers waarmee ik contact kan opnemen. Bij vijf veteranen - *Piet Kort, Joop Koster, Henk van Lindert, Henk Stolp en Henk van Wichen* - ga ik op bezoek. Hun verhalen, documenten en foto's zijn waardevol voor de 'reconstructie' van de militaire dienstperiode van Dirk Hofstede. Ze geven ook voldoende aanleiding voor onderstaande impressie¹ voor "Sepatoe Roesak" voor de Sobats van de T-Brigade en (Midden) Java.



Embleem Tijgerbrigade

Semarang als uitvalsbasis

In 1946 is Semarang op Midden-Java hun uitvalsbasis. Het Bataljon 2-7 RI gaat op 25 maart 1946 in Southampton scheep om 'veiligheid en recht' te brengen in Nederlands-Indië. Piet Kort en Henk van Wichen herinneren zich Dirk Hofstede niet persoonlijk, maar ze hebben wel dezelfde opleiding gehad, de reis via Engeland naar Indië gemaakt en in Semarang gediend. Ook Henk Stolp is een 2-7 RI-er van het eerste uur. Hij kan zich Dirk niet voor de geest halen, maar herinnert zich des te beter het 'stomme' ongeluk met de voor Dirk fatale afloop. Henk van Lindert gaat op de dag van het noodlottige ongeval bij Dirk op bezoek in het hospitaal in Semarang. Met Dirk zit hij van meet af aan in het carrierpeloton.

Joop Koster wordt in Assen in het op 15 december 1945 opgerichte Bataljon 2-9 RI in de Wilhelmina- en Emmakazerne 'klaargestoomd' voor Nederlands-Indië. Op 28 mei 1946 vertrekt het bataljon vanuit Southampton met de Kota Angoeng naar Tandjong Priok. Bij aankomst worden de manschappen van 2-9 RI verdeeld over de verschillende brigades. Joop gaat naar Semarang. Net als Dirk maakt hij deel uit van het carrierpeloton van de ondersteuningscompagnie van de Tijgerbrigade en staat op wacht wanneer het noodlottige ongeval Dirk Hofstede treft.



Oorlogsvrijwilligers

De 2-7 RI-ers en 2-9 RI-ers melden zich na de Tweede Wereldoorlog als vrijwilliger voor militaire dienst. Maar zoals in onderstaande samenvattingen van de gesprekken naar voren komt, heeft elke OVW-er zijn 'eigen' verhaal en ervaring.

Piet Kort

¹ De tekst is afgestemd met betrokkenen

Piet brengt zijn jeugd door in de buurtschap Bovenkerk bij Amstelveen. Na een verplicht verblijf van een half jaar voor de Arbeitseinsatz in Hardenberg tijdens de Tweede Wereldoorlog weet hij onder te duiken in de Noordoostpolder. De laatste maanden van de oorlog doet hij dat bij zijn broer op de kwekerij in de buurt van Bovenkerk.

Affiches roepen vrijwilligers op voor de te vormen 'Nederlandsche Krijgsmacht' en meer specifiek worden leden van de Binnenlandse Strijdkrachten geworven voor de 'Expeditionaire Macht'. Piet meldt zich zomer 1945 met zijn vriend Engel den Hartog in het gebouw van het Leger des Heils in Amstelveen aan als OVW-er. Een paar maanden later - oktober 1945 - staat hij met een overall van de Binnenlandse Strijdkrachten in de Oranje Nassaukazerne als soldaat van het bataljon 2-7 RI in Amsterdam.



Als infanterist maakt Piet deel uit van de 4^e compagnie. Na de opleiding in de kazerne in Ermelo gaat het bataljon naar Engeland voor de uitrusting voor de tropen. Piet neemt de gelegenheid te baat om met kameraden Londen te verkennen.

Op ms Boissevain naar Nederlands-Indië is de hangmat een prima slaapplek, maar er in klimmen is in het begin wel een kunstje. De haven van Trincomalee op Ceylon is een mooie gelegenheid na bijna een maand weer voet aan wal te zetten. Piet hoort bij de zogenaamde stappers, die het verbod om het schip te verlaten, negeren.

Ms Boissevain

In
Semara

ng waar het bataljon met een landingsvaartuig aan de kade aanmeert, brengt een drietonner de 4^e compagnie naar de ambachtsschool aan de Karrenweg.



De opmars naar Oengaran door zwaar terrein tijdens de 1^e politionele actie gaat



'nacht en dag' door. Ambarawa wordt na de actie de thuishaven van het bataljon en de regio het actiegebied. Op weg naar kampong Tegaron ontstaat *Op weg naar Soemoewono* een vuurgevecht, waarbij kameraden sneuvelen. Met luchtsteun wordt de kampong onder vuur genomen en bij een confrontatie met Hizbullah-strijdgroepen vallen gewonden. Zuiveringsacties moeten de posten het

bloemendorp Bandoengan en Soemoewono vrijwaren van vijandelijk vuur.

Piet geniet van de natuur met het schitterende 'blauwe' meer bij Ambarawa en het zicht op de vulkaan Merbaboe. Ook is hij de voortreffelijke portie bami met spiegelei in restaurant 'Toko oen' op de Bodjong in Samarang en tamarinde met ijs niet vergeten.

Toko Oen op de Bodjong in Semarang

Terug in Nederland vindt Piet werk bij het Amsterdams Energiebedrijf, eerst als storingsmonteur en later bij de Fraudedienst van dit bedrijf. Hij werkt en woont met plezier in Amsterdam.

In 1995 gaat Piet terug naar Midden-Java. Zijn vrouw is inmiddels overleden en op reis ontmoet hij een nieuwe partner met Indonesische roots. Veel op Java is herkenbaar, de Indonesiërs zijn vriendelijk en het landschap nog even mooi.

Henk van Lindert

Javaans en Bahasa Indonesia zijn voor Henk geen punt. Zijn geboortegrond in 1928 is Noord-Celebes, waar zijn vader als bioloog leraar is op een middelbare school. Het zal hem achttien jaar later - hij is met z'n zeventien jaar in 1945 de jongste van het bataljon - als OVW'er van 2-7 RI goed van pas komen. De familie Van Lindert gaat in 1940 terug naar Nederland en Henk wordt gymnasiast. Bij de 'ondergrondse' neemt hij als zestienjarige in september 1944 deel aan het met bazooka's en handgranaten bestoken van Duitse tanks bij de Slag om Arnhem. Na de oorlog meldt Henk zich vanuit de Binnenlandse Strijdkrachten aan als oorlogsvrijwilliger. De voorbereiding in de Oranje Nassaukazerne en later in de Jan van Schaffelaarkazerne in Ermelo stelt militair niet al te veel voor en over de toestand in Nederlands-Indië horen ze ook niet veel.



*Henk van Lindert (l) en
Rootselaar*

Tijdens de bootreis met ms Boissevain van Southampton naar Semarang weet Henk zich als één van de weinigen bij Gibraltar op het dek staande te houden. Op het menu staan ook broodjes, maar dat staat er niet bij, met kamfer om het libido te temperen. De broodjes verdwijnen in de oceaan en ook van het menu. Op het allerlaagste dek is de scheepsgevangenis en daarin verblijft hij, omdat hij een karikatuur van de boordcommandant - een bepaald niet populaire Australische brigadier-generaal - heeft getekend en opgehangen op het publicatiebord. In de haven van Trincomalee van Ceylon, het huidige Sri Lanka, 'ontsnapt' Henk door de patrijspoort en zwemt in onderbroek, zoals meer opvarenden, naar de kade. De Britse militaire politie houdt hem aan en hij kan kiezen tussen de bajes aan wal, of terugzwemmen naar de bajes aan boord. De keus is niet moeilijk, maar teruggekeerd ziet hij vanaf de ladder dat hij 'begeleid' is door een paar haaien. Hij is blij dat hij, hoewel in de cel, nog leeft. Een week voor de aankomst in Semarang loopt hij weer vrij rond op het dek.

In Semarang, voor Henk een weerzien van de tropen, wordt het R.K. Jongensweeshuis het basiskamp voor het brencarrierpeloton van 2-7 RI. De werkruimten zijn beneden en daar is ook de werkplaats voor de monteurs. Henk herinnert zich Dirk Hofstede goed. Hij is sympathiek en rustig. Dirk is "een vrolijke snuiter", die wel gewaardeerd wordt. Als het niet nodig is gaat hij niet mee op patrouille. Hij sleutelt liever in de werkplaats. De brand met dodelijke afloop voor Dirk en later Jan Vermeulen hakt erin. Henk bezoekt Dirk nog in het ziekenhuis, waar de penetrante brandlucht je tegemoetkomt. Het peloton begeleidt Dirk naar zijn laatste rustplaats in de plenzende regen en onweer. Er doet zich ook nog een ongelukje voor. Bij het graf doet één van de dragers een stap achteruit en valt in het open graf ernaast om er onder de modder weer uit te klimmen.

De verhoudingen in het peloton zijn joviaal. Voor de OVW'ers is velddiscipline belangrijker dan de formele omgangsvormen, zoals de groetplicht. 'Hallo' is ook goed. Wanneer de dienstplichtigen vanaf eind 1946 de troepen komen



versterken, is dat wel weer even wennen. Met name de militaire politie is formalistisch. Te hard met de brencarriers rijden is ze een doorn in het oog en moet gecorrigeerd worden. De 2-7 RI'ers weten wel raad. De brencarrier die op 'kop' rijdt gaat een beetje op de rem staan, maar wanneer de jeep van de MP ook afremt, houdt de tweede carrier de vaart erin en wordt de jeep een beetje ingekort. De Krijgsraad komt eraan te pas, maar

sancties blijven achterwege.

Op de eerste dag van de Eerste Politonele Actie wordt de colonne met brencarriers de weg versperd door bommen. Henk aan het stuur van de eerste carrier van de colonne, ontwijkt de
Met brencarrier op patrouille

versperring maar naast de weg ligt een mijn, een zo blijkt later 'omgebouwde' vliegtuigbom, die de carrier verwoest. Wonder boven wonder komt Henk met de schrik - een paar schrammen en hoofdpijn - vrij. Tien dagen later op 4 augustus 1947 sneuvelt Jan Spierenburg bij Banjoebiroe ten zuiden van Ambarawa. De carrier die hij bestuurt explodeert op dezelfde manier door een mijn, weer een omgebouwde vliegtuigbom, maar nu met fatale gevolgen voor de sympathieke Jan Spierenburg. Henk is één van de dragers van het stoffelijk overschot van Jan. Op weg naar het Ereveld in Semarang doet zich een macaber incident voor. Er komt een kloppend geluid uit de kist. Na ampel beraad wordt besloten de kist te openen en dan blijkt dat de laarzen die niet aan de enkels zijn vastgebonden de oorzaak zijn. Kameraden verliezen, en dat geldt des te meer wanneer ze van het eigen peloton zijn, grijpt je aan.



Jan Spierenburg

Ingrijpend en aangrijpend is ook de keus waarvoor Henk komt te staan op patrouille met de brencarriers in het gebied rond Ambarawa. Op een zandweg -



berucht om de acties van peloppers - tussen twee heuvels zit een Javaanse vrouw midden op de weg. Het is bekend dat vrouwen door peloppers worden ingezet om colonnes tot stilstand te dwingen om vervolgens een gemakkelijk doelwit te hebben. In een 'split second' beslist Henk, rijdend op de voorste carrier van de rij, niet te stoppen en dan regent het handgranaten. Stoppen zou

fatale gevolgen voor de bemanning van de carriers hebben gehad, maar Henk heeft er dagen lang last van en is het ook nu nog niet vergeten.

Na de Eerste Politie Actie legerd het bataljon 2-7 RI in Ambarawa en Salatiga. Henk bivakkeert in Ambarawa in het kamp waar tijdens de Japanse bezetting vrouwen geïnterneerd zijn. Met de komst van 2-7 RI gaan de vrouwen naar Semarang. De Hollandse jongens zijn daarvan al snel op de hoogte en weten ze te vinden. In het gebouw van het kamp in Ambarawa heeft ook Mata Hari, maar

Vrouwenkamp Ambarawa

dan hebben we het wel over het eind van de negentiende eeuw, gewoond. Zij huwt in juli 1895 met R. MacLeod en zij gaan in 1897 naar Java, waar MacLeod als militair in Ambarawa standplaats heeft.



De contacten met de kampongbewoners zijn prima. Artsen en verpleegkundigen zijn beschikbaar en ook wordt er voedsel uitgedeeld. Omdat Henk de taal niet alleen spreekt, maar ook 'verstaat', is hij nogal eens de verbindingsman tussen de soldaten en de Indonesiërs. De legerleiding weet hem als tolk te vinden wanneer kampongbewoners toegesproken worden. Zo ontmoet hij onder andere brigadecommandant kolonel D.R.A. van Langen en commandant R. Westerling. Henk ontwerpt ook de bataljonsvlag die het bataljon bij het tweejarig verblijf op 20 april 1948 aanbiedt aan zijn commandant majoor A.F.J. Brummer. Het Amsterdamse wapen met de drie Andreaskruisen is in prachtige kleuren gebatikt en wordt aan beide zijden geflankeerd door de aanduiding van het bataljon en regiment. En onder het

De gebatikte bataljonsvlag in Ambarawa

wapen de door H.M. de Koningin aan Amsterdam geschonken woorden: "Heldhaftig, Vastberaden, Barmhartig". In een batikwerkplaatsje in Ambarawa wordt de vlag door Indonesiërs vervaardigd.

De vlag gaat uiteraard mee naar Amsterdam, waar ms Johan van Oldenbarnevelt op 21 augustus aanmeert. Naast de officiële ontvangst door onder andere de burgemeester van Amsterdam en de minister van Defensie worden ze ook aan de kade weggezet als "moordenaars van de arme bruintjes". Het is één van de voorbodes van het 'zwijgen' over Indië dat al snel volgt. Bij de inhuldiging van koningin Juliana op 4 september 1948 wordt het bataljon van groot verlof teruggeroepen om langs de route de Indiëgangsters te vertegenwoordigen en Henk loopt met een delegatie voorop in de stoet. De commandant draagt trots de bataljonsvlag.

Terug in Nederland doet Henk een beroepskeuzetest en kiest, het advies volgend, voor een studie aan de Hogere Landbouwschool, afdeling tropische landbouw, in Deventer. Hij wordt agronoom (wetenschappelijk landbouwkundige) *Henk (2^e van rechts) in de 2-7 RI delegatie bij de inhuldiging* op Sumatra voor de United States Rubber Company te gaan werken. Henk woont op de onderneming Siparipari in hetzelfde plantershuis waar Madelon Székely-Lulofs haar roman 'Rubber', verschenen in 1932, over het plantersleven op Sumatra schrijft. In 1956 wordt Henk als oud OVW'er bij de eerste lichte Indonesië uitgegoid.

In Nederland komt zijn dochter van vijf jaar met een boekje thuis waarin Rhodesië aan de man wordt gebracht als een land met toekomstmogelijkheden. Een bezoek aan een door de overheid georganiseerde informatieavond voor potentiële emigranten trekt Henk en zijn gezin over de streep.

In 1957 vertrekt Henk met zijn gezin naar Rhodesië om zesenveertig jaar later terug te keren vanuit Zimbabwe. Op 18 april 1980 wordt Rhodesië de republiek Zimbabwe met Robert Mugabe als staatshoofd en dat is hij nog steeds. Als agronoom doet Henk met hart en ziel onderzoek op een landbouwproefstation en hij is na zijn pensioen farmer. Hij reist de universiteiten in Amerika af om zijn kennis en kunde te delen. Henk en zijn gezin houden van Afrika met zijn overweldigende en ongerepte natuur. Hij kan er een boek over schrijven. In de aflevering "Blanke boeren zonder erf" van het tv-programma Andere Tijden doet Henk op 21 mei 2016 met nog een tweetal oud-Rhodesiëgangsters verslag van het tweede dekolonisatieproces dat zijn leven kleurt.

Sinds 2003 woont Henk met zijn vrouw Doreen, zijn eerste vrouw Misha is in Rhodesië overleden, in Havelte. Henk van Lindert overlijdt op 2 maart 2017 in de leeftijd van - op één dag na - 89 jaar. Op het overlijdensbericht de emblemen van 2-7 RI en de Tijgerbrigade.



Henk Stolp

Henk raakt als achttienjarige Amsterdammer betrokken, "je moet je er niet teveel van voorstellen", bij de Binnenlandse Strijdkrachten. Henk zit op de MULO en doet examen in 1943. Zakken vindt vader Stolp aan te bevelen,

om zo de Duitse bezetter te ontlopen, maar Henk slaagt en wordt opgeroepen bij de Fokkerschool in Amsterdam-Noord. Een baantje bij de Rijks Belastingdienst in Amsterdam voorkomt dat hij daar aan de slag moet, maar in juli 1944 zit er niets anders op dan voor de Nederlandse Arbeidsdienst op de Altweerderheide bij Weert ontginningswerkzaamheden te verrichten. Exerceren leert Henk er ook, maar schieten hoort niet bij de opleiding, want de spade is het 'wapen'. Najaar 1944 moeten in Grollo in Drenthe de aardappelen geroid en daarna volgt standplaats Steenwijk bij een hulpdienst. Meewerken aan het aanleggen van een vliegveld op de Duitse grens voor de "moffen" is voor Henk onbestaanbaar en 's nachts neemt hij, met een aantal anderen, de benen en duikt onder, eerst bij een boer en later in Amsterdam.



Na de oorlog meldt Henk zich als OVW'er bij de Oranje Nassaukazerne bij 2-7 RI, maar zijn vader is 'tegen' en de directeur van de Belastingdienst verklaart,

wellicht door vader Stolp daartoe aangezet, dat het baantje van Henk heel belangrijk is en Henk dus onmisbaar is voor de Belastingdienst. Henk pikt het niet en de commissie die de onmisbaarheid moet beoordelen, geeft Henk gelijk. Hij gaat naar de Jan van Schaffelaarkazerne in Ermelo waar 2-7 RI inmiddels gelegerd is. Henk maakt als ordonnans deel uit van de stafcompagnie en gaat later over naar de 3^e compagnie als infanterist. Daar wordt hij om aan te kunnen sluiten bij de compagnie bijgeschoold door sergeant-
De bekende Engelse nissenhutten
majoor instructeur Zitman.

BATALJONSLIED
II-7 R.I.

Tekst: Anton Beuving Muziek: Louis Noiret

1. Wie kent niet het Tweede van ze-ven R. I. De
trots van het wa-pen der in-fan-te-rie Wij
zijn geen Jan Sa-lie's Wij ken-nen den geest die
al-tijd de kracht van ons land is geweest
Dat is de ge-dachte van ied-re soldaat Zoo-
dra hij z'n krib of z'n stroo-zak verlaat Wij
blij-ven pa-raat hier bij ie-dre compie voor
ons ba-tal-jon van ze-ven R. I. !

De reis gaat via Engeland. In Wokingham krijgen ze bij 21 graden vorst een tropenopleiding. Eén keer per dag één kit kolen is volstrekt onvoldoende, dus wordt bij het veldlopen met de brandbijl die in de nissenhut hangt, elk stuk hout buit gemaakt. In Reading, in de buurt van Wokingham, ligt een rolschaatsbaan. Ongeschreven wet is het ongemoeid laten

van 'andermands' meisje, maar het is een sport deze wet, wanneer het Engelse soldaten betreft, te overtreden. En dat leidt nogal eens tot 'matten'.

Het bataljonslied van het Zingende Bataljon is Henk niet vergeten. Zonder haperen laat hij het refrein en eerste couplet horen.

Het bataljon 2-7 RI wordt bij aankomst in Nederlands-Indië onderdeel van de Tijgerbrigade. In Semarang bivakkeert de 3^e compagnie kort in het Protestants Weeshuis aan de zuidzijde van de Bodjong en gaat daarna naar het havengebied. De overdracht van de bewaking van het havengebied van Semarang door de Britse militaire eenheid aan de Nederlandse troepen verloopt, zo herinnert Henk zich - zachtjes uitgedrukt - niet zonder strubbelingen. De Britten zijn van plan het materieel van de Geallieerden te verschepen naar Singapore, maar daar steken, voor zover mogelijk, de soldaten van 2-7 RI een stokje voor. Ze jatten alles wat ze kunnen bemachtigen: brencarriers, mitrailleurs, ambulances en munitie.



Niet alleen het gebrek aan behoorlijk materieel bij de troepen is de reden, maar



ook het gedrag van de Brits-Indische militairen zijn ze spuugzat. Die negeren controleposten en deinzen niet terug voor het ondersteboven rijden van de soldaten bij de posten, omdat het vrachtje met onder andere wapens en munitie 'afgeleverd' wordt in Semarang bij de tegenpartij in ruil voor een 'wip'. 's Avonds en 's nachts worden de Hollandse soldaten met deze wapens bestookt. De KNIL-sergeant weet er raad mee en geeft

de soldaten opdracht om van de eerstvolgende vrachtauto, die niet wil stoppen de motor met de mitrailleur kapot te schieten en dat helpt. De verhoudingen zijn zo verziekt, dat soldaten van de Tijgerbrigade en KNIL'ers dreigen het landingsvaartuig dat de Britse militairen naar 'hun' schip brengt om naar Singapore varen, lek te schieten. De Marine uit Batavia komt om het vertrek te faciliteren.

Henk wordt de verbindingsman bij de 3^e compagnie en later wordt hij overgeplaatst naar de Verbindingsdienstafdeling (Vbda). Daar wordt hij opgeleid tot volleerd telegrafist. Een KNIL-instructeur, die zelf vijftientig woorden per minuut sleutelt, legt de lat hoog en is pas tevreden wanneer de leerling telegrafisten vijftientig woorden per minuut halen. In het veld komt dat uit op het sleutelen van ééntwintig woorden en dat is niet niks.

Henk realiseert zich al snel dat - zoals een oudere collega soldaat zegt - "We gegaan zijn voor veiligheid en recht, maar zijn gestuurd voor suiker en rubber". Een kampong die ze kunnen beveiligen, laten ze - op patrouille - links liggen, omdat een elektriciteitscentrale prioriteit krijgt. Sommige incidenten zijn te afschuwelijk voor woorden, laat staan om aan het papier toe te vertrouwen.

Henk herinnert zich Dirk Hofstede niet, maar de toedracht van het vreselijke ongeval staat hem helder voor de geest. Hij noemt het een stom ongeluk.

De contacten met de Indonesiërs zijn goed. Wanneer een kampong wordt 'bevrijd' zijn de bewoners blij. Met een republikeins gezinde bewoner raakt Henk bevriend. Hij spreekt redelijk Nederlands en stelt, wanneer ze afscheid



nemen, voor te corresponderen. Dat lijkt Henk echter niet verstandig, omdat brieven uit Holland 'politiek' verdacht zullen zijn.

Het 'optreden' van ds. Jonker in de Koepelkerk in Semarang zal Henk niet licht vergeten. Om half tien begint de dienst en de dominee slaat keihard met z'n vuist op de preekstoel en zegt voluit "Gvd, " en hij vervolgt "zo praten jullie, maar

hoe praten jullie als jullie bij God moeten komme". Ds. Jonker is ook de man, die als Job Sytzen de auteur is van de trilogie 'Niet iedere soldaat sneuvelt, Gods Ravijn en Landgenoten'. *De Koepelkerk in Semarang*

Op 25 juni 1946 komt sergeant-majoor Zitman bij Mranggen, ten zuidoosten van Semarang, om het leven. Op patrouille raakt commandant Zitman zwaargewond en samen met een soldaat worden ze van de sectie afgesneden. De soldaat gaat op zoek naar hulp, maar wanneer die arriveert, is de sergeant-majoor al door de vijand vermoord.

Binnen de Verbindingsdienst vullen dienstplichtigen opengevallen plaatsen in. Ze zijn - zo wordt verondersteld - beter geschoold, maar zeven woorden per minuut sleutelen, in plaats van éénentwintig, is al een hele prestatie. Wanneer de OVW'ers horen dat de dienstplichtigen ook een vaktoelage krijgen, maken ze kabaal. Door een aanvullende opleiding, die volgens Henk niet veel voorstelt, te volgen komen de OVW'ers er ook voor in aanmerking en wel met

Verbindingstroepen in Nederlands-Indië terugwerkende kracht. Het zal voor

Henk tot na terugkeer in Nederland duren voor de achterstallige soldij, en dan ook nog door interventie van prins Bernhard, wordt uitbetaald.

Na de Eerste Politie Actie krijgt Henk in Ambarawa buiktyfus. De ernst van de infectie is dusdanig dat opname in het Militair Julianahospitaal in Semarang noodzakelijk is. Henk ligt geruime tijd in quarantaine en de artsen vinden het een wonder dat hij herstelt. De laatste periode ziekte uit in het Tijgernest. De sigarettenvoorraad groeit snel en daarmee kan hij anderen een plezier doen en hij houdt er ook nog een zakcent aan over.



Terugkeer naar Nederland met het hospitaalschip Grote Beer ligt het meest voor de hand, maar daar voelt Henk niks voor. Op zijn verzoek regelt commandant Brummer dat Henk met het bataljon aan boord van ms Johan van Oldenbarnevelt de terugreis maakt.

Nederlands-Indië is thuis een verboden onderwerp. Daar wordt niet over gesproken. Van het voornemen beroepsmilitair te worden, ziet Henk na een eerste aanvaring op Ypenburg af. Hij heeft geen zin door een sergeant als een 'kleine jongen' te worden behandeld en neemt op het appél afscheid met de woorden: "Ik ga vandaag naar huis en je ziet me nooit meer terug".

*Aankomst met ms Johan van Oldenbarnevelt
Amsterdam*



Bij de KLM kan Henk als bedrijfsbureau-employee aan het werk en daar blijft hij tot zijn vervroegd pensioen. Hij gaat in Hoofddorp wonen en in de loop der jaren keert hij nog twee keer terug naar Java en Bali, waar hij geniet van de natuur, de cultuur en de contacten met de lokale bevolking in het onafhankelijk Indonesië.

Henk is blij met de gedigitaliseerde foto's van Joop Koster, maar kijken zal pijn doen.

Henk van Wichen

Henk is een rasechte Amsterdammer, die sinds begin deze eeuw in Kudelstaart woont. Hij is in de 2^e Wereldoorlog aan de bezetter ontsnapt door na een razzia in Amsterdam op transport naar Duitsland uit de trein te springen en te voet naar Amsterdam terug te keren. Voor de 'moffen' werken, is



voor Henk ondenkbaar. De

hongerwinter is verschrikkelijk. Na de WO II in Nederlands-Indië dienen, trekt als avontuur en is ook een goed alternatief voor de dreigende werkeloosheid.



Henk begint zijn dienstitijd als OVW-er in de Jan van Schaffelaarkazerne in Ermelo. Het in de kazerne onder leiding van Louis Noiret zingen van het bataljon staat Henk nog goed bij. Iedere ochtend op appél en reveille met in de hoofdrol hoornblazer Piet van den Berg, de latere voorzitter van de Vereniging 2-7 RI 1945. Soms verpest een sigarettenpeukje in het mondstuk - "geintje moet kunnen" - het geprotocolleerde begin van de dag. Voldoende eten is een luxe, die - met de oorlog nog vers in het geheugen - ongekend is. Onderweg - op ms Boissevain naar Nederlands-Indië - slaat de zeeziekte Henk niet over. Eind april

komt het bataljon aan in Semarang en Henk bivakkeert met de 3^e compagnie in de oude sigarettenfabriek van BAT (British American Tobacco). Van meet af aan moeten ze aan de bak. Havendienst, patrouilleren en stellingdienst.



De Indonesiërs zijn aardige mensen. Een Indische maaltijd gaat er wel in, al was het maar als afwisseling van het eten in blik, dat ze dagelijks in de kazerne wordt voorgeschoteld. De sardientjes komen Henk z'n neus uit. 'De

Tijgerclub' is een gezellige sociëteit waar Henk nogal eens zijn vrije tijd doorbrengt. De natuur is prachtig, maar in de kampongs is armoede troef.

Na een aantal maanden krijgt Henk de chauffeursopleiding en wordt hij met rijbewijs overgeplaatst naar de staf van de compagnie. Als chauffeur van 1^e luitenant commandant van de 3e compagnie Wenselaar ziet hij veel van de omgeving. Malaria-aanvallen zijn in de tropen niet uitzonderlijk, maar Henk heeft er wel erg veel last van. Revalidatie - het is dan eind 1947 - in Bandoeng is noodzakelijk en dat betekent ook overplaatsing naar de Mobiele Ambulance (M.A.C.) van de B-Divisie. Terug in Semarang wordt Henk

*Chauffeurs van
van links Henk*



instructeur bij de Aan- en Afvoertroepen (A.A.T.). Het bataljon gaat op 23 juli 1948 aan boord van ms Johan van Oldenbarnevelt om op 21 augustus in Amsterdam - de thuishaven van Henk - weer aan wal te gaan.

Henk gaat als chauffeur aan de slag bij elektrotechnisch bedrijf Groeneveld Van der Pol en blijft daar - de laatste jaren als magazijnbeheerder - tot zijn pensioen.

Instructeur van Wichen

In Kudelstaart bewaart Henk een map met documenten - variërend van het bekende boekwerk '1945 Heen en 1948 Weer' tot uitnodigingen van de reüniebijeenkomsten van het Bataljon - van de 'Vereniging 2-7 RI 1945'. Ze geven een beeld van het doen en laten van het bataljon op Java en de blijvende band in de Vereniging. Op 8 april 2017 overlijdt Henk van Wichen.

Joop Koster

Joop Koster is van 2-9 RI. Hij meldt zich als oorlogsvrijwilliger na actief te zijn geweest in het verzet in de regio Haarlem. Hannie Schaft en de geschiedenis er omheen is Joop niet onbekend. Zijn oudere broer Siebe wil eigenlijk al eerder naar Nederlands-Indië om met Joop een hotel te beginnen, maar de oorlog gooit roet in het eten. Na de oorlog komt daar niet meer van en beide worden OVW-er. Joop krijgt zijn opleiding - of wat daarvoor door moet gaan - in





Assen in de Wilhelmina- en Emmakazerne, tegenwoordig de Johan Willem Frisokazerne.

Op 15 december 1945 komt Joop op in Assen en vertrekt op 28 mei 1946 met de Kota Angoeng vanuit Southampton naar Tandjong Priok. De manschappen van het Bataljon 2-9 RI worden daar herverdeeld over de verschillende brigades en Joop gaat met een

'Dakota' naar Semarang waar hij ingedeeld wordt bij het carrierpeloton van 2-7 RI. Het peloton waarvan ook Dirk Hofstede deel uitmaakt.

Bij gebrek aan een opleiding in Nederland moet de kunst van het rijden met een *De 'Dakota' landt in Semarang* carrier nog worden bijgebracht in Semarang. Het fotoboek van Joop bevat een bijzondere – inmiddels gedigitaliseerd – collectie.

Ook van de begrafenis van Dirk Hofstede zijn *In opleiding op de carrier* er foto's. Kameraden brengen Dirk over vanuit het Elisabeth ziekenhuis naar de begraafplaats op een heuvel in de bovenstad en brengen bij de laatste rustplaats van Dirk een groet. Joop loopt op zaterdag, 16 november 1946 wacht en ziet dat een driekwarttonner in allerijl met de zwaar gewonden naar het ziekenhuis rijdt.



Begravenis Dirk Hofstede

De foto's geven een beeld van de 'reis' van Joop over Midden Java. Ruim een jaar in Semarang en omgeving en het tweede jaar met Ambarawa als standplaats.

De foto's geven een beeld van de 'reis' van

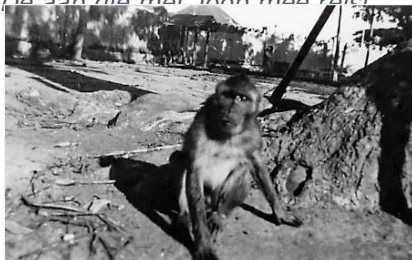


Confrontaties met eenheden van het TNI en andere strijdgroepen zijn er in de regio volop,

De binnenplaats van het RK weeshuis Parade met machtsvertoon Voorwaarts mars



De aan die met Joop mee reist



Toko Roelofs als pleisterplaats



Serg. Kooiman, Schouten, Van Dijk, de Vries en Joop Koster



Patrouilleren en acties



Pasar



Toespraak in de kampong



Vrouwenkamp Ambarawa



maar de weg vrijmaken bij een opgeblazen brug in samenwerking met het TNI gebeurt ook. Joop wordt zwaar gewond bij een ongeluk met de brenccarrier. Zijn hoofd komt tussen de rupsband en het wiel, wanneer de chauffeur de brenccarrier niet meer in de hand heeft en met grote snelheid van de helling glijdt. Drie weken wordt Joop slapend gehouden en gelukkig treedt herstel op.

Veel later wordt in IJmuiden in het ziekenhuis geconstateerd, dat een schedelbasisfractuur veronachtzaamd is.

Joop zoekt op Java ook zijn broer Siebe op, die na zijn periode als oorlogsvrijwilliger in Nederlands-Indië een aantal jaren in Indonesië blijft en vandaar uit naar Australia emigreert.

Na zijn Indiëjaren keert Joop terug naar zijn geboortegrond. Bij de



Joop met broer Siebe

papierfabriek Van Gelder & Zn. in Velsen vindt hij een interessante baan en tot zijn pensioen werkt hij daar met plezier. En dat geldt ook voor het met zijn gezin wonen in IJmuiden op steenworpafstand van het strand.

Hij maakt graag tijd voor zijn makkers van 2-7 RI. Joop wordt penningmeester van de landelijke vereniging en kent vanuit die rol de 'Ter Aarse 2-7 RI-ers' ook goed. Hij ontmoet in Ter Aar de vader en enkele zussen van Dirk Hofstede en zij komen ook naar IJmuiden. Met de fotoboeken op tafel kan hij de familie een indruk geven van Semarang en het bataljon waar Dirk voorafgaand aan het noodlottig ongeval gewoond en gewerkt heeft. De familie is hem dankbaar.

Tot slot

Een rondje '2-7 RI-ers' is een bijzondere belevenis. Een kennismaking met mannen op leeftijd, die in hun jonge jaren ver van huis ervaringen van blijvende betekenis voor de rest van hun leven hebben opgedaan. Loslaten, dat gaat niet meer.

Ter Aar, juli 2017

Gerard van Pijkeren.

Het boek 'Loslaten, dat gaat niet meer' met herinneringen van en aan meer dan negentig Ter Aarse Indiëgangsters is te bestellen bij de Cultuur Historische Vereniging Ter Aar door € 24,50 (€ 19,50 en € 5.-- verzendkosten) over te maken op rekeningnummer NL 81 RABO 0300366663 t.n.v. Cultuurhist. Ver. o.v.v. boek Indonesië. Na ontvangst van de betaling wordt het boek toegestuurd.